

Jaarbericht 2016

Inhoud	2
Voorwoord	3
Missie, visie en aandachtsgebieden	4
Praktijkontwikkeling	6
Professionalisering	6
Deskundigheidsbevordering	7
Verbinden en ervaringen delen	8
Beleidsbeïnvloeding	10
Afstemming, borging en beïnvloeding	10
Verbinding met de praktijk	11
Veldordening	12
Samenwerking	12
Belangenbehartiging	13
Bureau en bestuur Fibula	16
Communicatie	16
Interdisciplinaire palliatieve netwerkzorg	17
Financiering	17
Medewerkers en bestuursleden	17
Colofon	19

Het jaar 2016 stond voor Fibula in het teken van verbinden, samenwerken en bouwen.

Netwerken Palliatieve Zorg

De belangrijkste pijler in het werk van Fibula is de ondersteuning van de coördinatoren en Netwerken Palliatieve Zorg ter bevordering van de palliatieve zorg voor de patiënt en naasten in Nederland. In 2016 heeft Fibula wederom geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering van netwerkcoördinatoren met de jaarlijkse scholingsdag, een op maat gemaakte leergang Ketenregie en de netwerkcoördinatorenendagen.

Ook ontwikkelde Fibula, in samenwerking met netwerkcoördinatoren, adviesdocumenten als aanvulling op de Handreiking minimale eisen Netwerken Palliatieve Zorg. De documenten bieden een leidraad voor verdere profilering en professionalisering van de Netwerken Palliatieve Zorg.

Krachten bundelen

Om bij te dragen aan de ontwikkeling van de palliatieve zorg heeft Fibula met diverse partijen samengewerkt aan verbeteringen in de palliatieve zorg. De krachtenbundeling met Agora en IKNL alsook de samenwerking in het praktijkteam palliatieve zorg VWS zijn daarvan mooie voorbeelden.

Vertrouwen

Uitgangspunt voor Fibula is het bouwen aan een samenhangend en landelijk dekkend netwerk in de palliatieve zorg dat ondersteuning biedt aan patiënten, naasten en zorgverleners.

Vertrouwen is daarbij cruciaal; in elkaar en waar eenieder voor staat.

In dit jaarbericht geven we u een beeld van de activiteiten die we in 2016 ontplooid hebben.

Ton Ruikes, voorzitter bestuur stichting Fibula

“ ‘In het midden’
Bouwen, vernieuwen en vertrouwen ”

MISSIE, VISIE EN AANDACHTSGEBIEDEN

Missie

Stichting Fibula is de landelijke organisatie van de regionale Netwerken Palliatieve Zorg die zich inzet voor multidisciplinaire palliatieve netwerkzorg.

Doelen

- Bevorderen van multidisciplinaire palliatieve netwerkzorg.
- Bevorderen van de communicatie tussen de Netwerken Palliatieve Zorg.
- Beïnvloeden van de landelijke beleidsvorming met het oog op de versterking van multidisciplinaire palliatieve netwerkzorg.
- Bieden van een landelijk aanspreekpunt voor Netwerken Palliatieve Zorg en landelijke organisaties.

Visie

Uitgangspunt voor het werk van Fibula is dat al haar activiteiten bijdragen aan betere palliatieve zorg ([definitie WHO](#)) voor de patiënt en naasten in Nederland. Dat wil zeggen:

24/7 toegankelijke, goed afgestemde palliatieve zorg, van constante en hoogwaardige kwaliteit, geboden in de omgeving die de voorkeur heeft van deze persoon, verleend door kundige (in) formele zorgverleners. Goede kwaliteit van leven en een betekenisvol en waardig stervensproces staan daarbij voorop.

Fibula is ervan overtuigd dat dit gerealiseerd kan worden door:

- Zorg dichtbij de patiënt en naasten te organiseren.
- Kennis van zorgorganisaties en zorgverleners op het gebied van palliatieve zorg te bevorderen.
- Samenwerking tussen organisaties en verschillende disciplines te bevorderen.
- Een samenhangend en landelijk dekkend netwerk in de palliatieve zorg te bouwen dat regionaal ondersteuning biedt aan patiënten, naasten en zorgverleners.

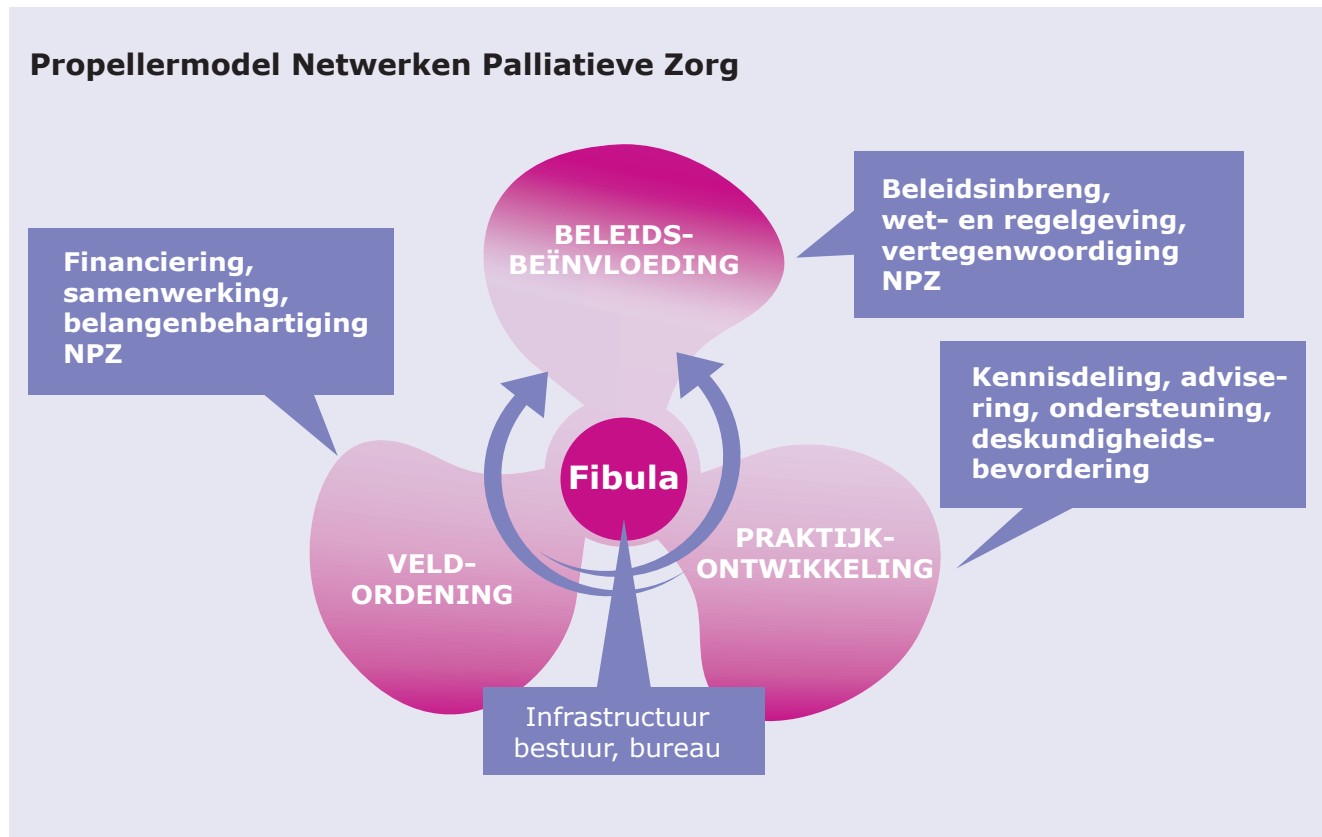
Aandachtsgebieden

Fibula richt zich in haar werk voor de Netwerken Palliatieve Zorg en de ontwikkeling van de palliatieve zorg in Nederland op drie aandachtsgebieden: praktijkontwikkeling, beleidsbeïnvloeding en veldordening.

Propellermodel Netwerken Palliatieve Zorg

In het propellermodel Netwerken Palliatieve Zorg zijn de aandachtsgebieden gevisualiseerd als bladen van een propeller. De rotor van de propeller - de infrastructuur, de medewerkers en het bestuur van Fibula - vormen de verbinding.

Per aandachtsgebied kunt u lezen welke activiteiten Fibula in 2016 ontplooid heeft.

PRAKTIJKONTWIKKELING

Professionalisering

Handreiking minimale eisen NPZ

Ontwikkeling adviesdocumenten

Fibula heeft in 2016 samen met netwerkcoördinatoren een start gemaakt met de ontwikkeling van adviesdocumenten als aanvulling op de [Handreiking minimale eisen Netwerken Palliatieve Zorg \(2014\)](#). Voor elk van de vier kerntaken van een Netwerk Palliatieve Zorg - coördineren, faciliteren, informeren, signaleren - stelt Fibula adviesdocumenten samen. Hiermee biedt Fibula de netwerkcoördinatoren en -leden handvatten voor de door ontwikkeling van de vier kerntaken in het Netwerk Palliatieve Zorg en verdere professionalisering en profilering van de Netwerken Palliatieve Zorg. De adviesdocumenten voor de kerntaak coördineren zijn gereed. Zij zijn te downloaden in de nieuw ontwikkelde [Kennisbank handreiking](#) op de website van Fibula. Netwerkcoördinatoren kunnen hierin ook documenten uit de eigen regio aanbieden ter inspiratie van collega-netwerkcoördinatoren. Adviesdocumenten voor de kerntaken signaleren, informeren en faciliteren, volgen in 2017.

Interne audits

Inzicht in het belang palliatieve zorg

Sinds september 2015 werkt Fibula samen met IKNL aan de ontwikkeling van een interne audit-systematiek voor zorgorganisaties binnen Netwerken Palliatieve Zorg. Met de systematiek kunnen zorgorganisaties evalueren in welke mate palliatieve zorg is ingebed in hun organisatie. De systematiek bevindt zich in de pilotfase. In 2016 heeft Fibula in drie Netwerken Palliatieve Zorg bij zes zorgorganisaties de rol vervuld van onafhankelijk voorzitter bij hun interne audit. Het betroffen vier bijna-thuis-huizen, één thuiszorgorganisatie en één verpleeghuis. De geauditeerde organisaties, de netwerkcoördinatoren van de betrokken Netwerken Palliatieve Zorg alsook de organisaties die een functionaris leverden aan de auditcommissie, geven aan dat zij door de audits meer inzicht hebben gekregen in wat er op het gebied van palliatieve zorg binnen hun zorgorganisaties en op netwerkregio wordt geleverd en wat er mogelijk is. Ze zijn zich meer bewust van het belang van palliatieve zorg, zien eventuele knel- en pluspunten voor de organisaties en voor het Netwerk Palliatieve Zorg en zetten het prominenter op de agenda.

Praktijkontwikkeling

- Fibula ondersteunt de 66 Netwerken Palliatieve Zorg en hun coördinatoren bij de verdere professionalisering van hun Netwerken Palliatieve Zorg en het bevorderen van multidisciplinaire samenwerking.
- Fibula ondersteunt netwerkcoördinatoren bij het versterken van de eigen deskundigheid.
- Fibula stimuleert netwerkcoördinatoren samen te werken en kennis met elkaar en met Fibula te delen.
- Fibula houdt via verschillende kanalen contact met de coördinatoren, bestuurders en voorzitters van de Netwerken Palliatieve Zorg om ervaringen uit te wisselen en nauw betrokken te blijven bij de praktijk.

Websites van de NPZ

Nieuw uiterlijk en beter toegankelijk

Alle websites van de 66 Netwerken Palliatieve Zorg krijgen een nieuw uiterlijk om ze toegankelijker te maken voor de doelgroepen en goed in te blijven spelen op de behoeften van de huidige website-bezoeker. Fibula werkt hierin nauw samen met de netwerkcoördinatoren en met webbouwer Bondforwebsolutions. In 2016 heeft een zestal websites al een make-over gehad. Bekijk bijvoorbeeld de [website van de Netwerken Palliatieve Zorg Twente](#). In 2017 zullen er wekelijks websites omgebouwd worden.

Via de websites informeren de Netwerken Palliatieve Zorg hun doelgroepen: mensen die ongeneeslijk zijn en hun naasten, zorgverleners en leden van het Netwerk Palliatieve Zorg. De websites geven inzicht in de palliatieve zorg in de regio en de activiteiten binnen het Netwerk Palliatieve Zorg. Bondforwebsolutions verzorgt sinds april 2016 de helpdeskfunctie van Fibula. Hierdoor is de bereikbaarheid van de helpdesk voor de netwerkcoördinatoren en website-beheerders verbeterd.

App PalliArts

Netwerken Palliatieve Zorg nemen actief deel

Op 8 maart 2016 vond de officiële lancering van de app PalliArts plaats tijdens één van de netwerkcoördinatoren dagen. Binnen enkele maanden is de app al 20.000 keer gedownload. PalliArts is een initiatief van het Netwerk Palliatieve Zorg Zuidoost Brabant, ontwikkeld in samenwerking met IKNL en deels gefinancierd door VGZ. Fibula ondersteunt de implementatie van de app in de Netwerken Palliatieve Zorg door netwerkcoördinatoren en regionale beheerders op te leiden in het beheer van de app. In 2016 vonden vier trainingen plaats. [Ruim 75%](#) van de Netwerken Palliatieve Zorg nam eind 2016 al deel aan de app en had haar regionale informatie rondom palliatieve zorg in de app verwerkt. In 2017 volgen de resterende Netwerken Palliatieve Zorg nog een training. PalliArts in de media:

Arts en Auto

Ronald van Nordennen: "Als hospice-arts gebruik ik PalliArts meerdere malen per dag. Als ik consulenten-dienst heb in mijn regio Roosendaal-Bergen op Zoom-Tholen zelfs nog vaker..."

[Bron: Arts en Auto november 2016](#)

Twitter

@Lisenkavanloon – 3 juni 2016

Wachtend op trein app #PalliArts bekeken @iknl. Handig. Via app kun je ook folders naar klant/patiënt mailen

@StichtingFibula – 16 juni 2016

Training #PalliArts succesvol verlopen. Deelnemers zijn enthousiast over eenvoudige beheer. Steeds meer NPZ vertegenwoordigd in App, mooi!

@Hennitaluni – 17 juni 2016

Drenthe gaat de app #PalliArts nu ook vullen. Enthousiast.

Deskundigheidsbevordering

Workshop Zorgstelsel Nederland

Uitleg over financiële regelingen in palliatieve zorg

Begin 2016 organiseerde Fibula de workshop Zorgstelsel Nederland in samenwerking met Opera Consultancy. Doel was netwerkcoördinatoren te informeren over de actuele financiële regelingen in de palliatieve zorg, hen handvatten te bieden in het toepassen van deze regelingen en tips te geven voor het uitdragen van de informatie in hun Netwerk Palliatieve Zorg. Aan de pilot namen zo'n acht netwerkcoördinatoren deel.

De deelnemers waren na afloop enthousiast over de workshop. Zij gaven aan over actuele informatie te beschikken om hun netwerkleden te kunnen ondersteunen bij vragen, knelpunten en onduidelijkheden in de regelgeving en financieringsstromen.

Scholingsdag voor netwerkcoördinatoren

Investeren in deskundigheidsbevordering

Fibula organiseerde voor de tweede keer een scholingsdag voor netwerkcoördinatoren in het kader van deskundigheidsbevordering. In 2015 maakten de deelnemers kennis met het thema strategisch interveniëren in een netwerk. Deze tweede scholing vormde daarop een vervolg. De netwerkcoördinatoren kregen handvatten om hun vaardigheden in het interveniëren verder uit te bouwen en daarmee effectiever te worden in hun rol als regisseur van het Netwerk Palliatieve Zorg. Maarten Königs van Holland Branding Group en Frank Beemer van Beemer en de Erasmus Academie verzorgden de theorie en opdrachten voor deze leerzame en inspirerende dag.

“*Nog meer input om de dynamiek in eigen netwerken te duiden en benutten*”
Deelnemer scholingdag

Maatwerk leergang Ketenregie voor netwerkcoördinatoren

Verdieping van de kennis uit scholingsdagen

In 2016 startte de maatwerk leergang Ketenregie voor netwerkcoördinatoren. Dertien netwerkcoördinatoren en de twee projectadviseurs van Fibula begonnen aan de leergang die zij in 2017 zullen afronden. Fibula heeft de maatwerk leergang Ketenregie speciaal voor netwerkcoördinatoren samengesteld in samenwerking met de Erasmus Academie op basis van hun reguliere [leergang Ketenregie](#). Deze maatwerk leergang vormt een vervolg op de twee scholingsdagen die Fibula organiseerde in 2015 en 2016 en speelt in op de specifieke behoeften van coördinatoren in hun rol als regisseur van een Netwerk Palliatieve Zorg.

Verbinden en ervaringen delen

Netwerkcoördinatorenendagen

Ontmoeten, verbinden en ervaringen delen

Fibula organiseerde ook in 2016 drie netwerkcoördinatorenendagen. Tijdens deze dagen lag de nadruk op inspireren, ontmoeten en kennis delen. Netwerkcoördinatoren waren in de gelegenheid mee te denken en Fibula te adviseren over onderwerpen als de subsidieregeling palliatieve zorg, democratische besluitvorming, de samenwerking met Agora en IKNL en het door ontwikkelen van de websites van de Netwerken Palliatieve Zorg. Fibula beschouwt deze dagen van ontmoeting en verbinding als zeer waardevol om haar werk als belangenbehartiger van de coördinatoren en Netwerken Palliatieve Zorg goed te kunnen doen.

Bijeenkomst bestuurders, voorzitters en coördinatoren NPZ

Netwerken Palliatieve Zorg in relatie tot samenwerking Agora en IKNL

Op 11 oktober 2016 vond de jaarlijkse bijeenkomst voor bestuurders, voorzitters en coördinatoren van de Netwerken Palliatieve Zorg plaats. Een belangrijk moment voor Fibula om haar achterban te ontmoeten en te betrekken bij haar plannen. Centraal stond de samenwerking met Agora en IKNL. Ton Ruikes en Jolanda Roelands informeerden de ruim 60 aanwezigen over de samenwerkingsplannen met Agora en IKNL. Waarna een mooie inhoudelijke discussie ontstond over onder andere de ondersteuning en vertegenwoordiging van de Netwerken Palliatieve Zorg in relatie tot de samenwerking met Agora en IKNL. Fibula neemt de tips en adviezen van de deelnemers mee in de samenwerkingsplannen. Na een gezamenlijke lunch waren de deelnemers uitgenodigd voor de Inspiratiemiddag Fibula, die aansluitend aan deze jaarlijkse bijeenkomst plaatsvond.

Inspiratiemiddag Fibula

Samenwerken is top!

Op 11 oktober 2016 organiseerde Fibula de [Inspiratiemiddag Fibula](#) met het thema Samenwerken is top! Genodigden waren stakeholders van Fibula alsook bestuurders, voorzitters en coördinatoren van de Netwerken Palliatieve Zorg. Met het thema Samenwerken is top! doelde Fibula op het belang van samenwerken om goede palliatieve zorg voor de patiënt en naasten te realiseren.

De middag nodigde uit om energie en inspiratie op te doen en het werk even los te laten. Spreker en bergbeklimmer Katja Staartjes nam de mensen mee op reis en legde de verbinding tussen samenwerken in de bergklimsport en de palliatieve zorg. Met Jeroen, Margot en Cora - netwerkcoördinator, specialist ouderengeneeskunde en mantelzorger - verkende zij waar het volgens hen echt om gaat bij samenwerking. Allemaal toonden ze een filmfragment dat hun verhaal ondersteunde. Bijvoorbeeld [The Tree](#), een prachtig fragment waarin een kleine jongen vele anderen aanzet tot samenwerking. Deelnemers aan de middag lieten na afloop weten dat zij genoten hadden en onder de indruk waren van de ervaringsverhalen.

“Echt samenwerken
betekent elkaar helpen”
Katja Staartjes

Visualisatie landschap palliatieve zorg in Nederland

Hoe verhouden partijen zich tot elkaar?

Fibula ontwikkelt op verzoek van netwerkcoördinatoren een visueel beeld van het landschap van de palliatieve zorg in Nederland. De visualisatie moet netwerkcoördinatoren ondersteunen in hun communicatie met zorgverleners en bestuurders. Doel is inzichtelijk te maken welke partijen werkzaam zijn in de palliatieve zorg en hoe zij zich tot elkaar verhouden. Fibula is eind 2016 gestart met de ontwikkeling van de visualisatie in samenwerking met enkele netwerkcoördinatoren en Agora en IKNL. In 2017 wil Fibula de vormgeving gerealiseerd hebben.

BELEIDSBEÏNVLOEDING

Afstemming, borging en beïnvloeding

Stuurgroep NPPZ

Doelen monitoren en verbeteringen borgen

Ton Ruikes participeert in de stuurgroep Nationaal Programma Palliatieve Zorg. De door VWS geïnitieerde stuurgroep heeft de opdracht verbeteringen in de palliatieve zorg te borgen en de doelen van het Nationaal Programma Palliatieve Zorg te monitoren. In het kader daarvan liet de stuurgroep in 2016 een [nulmeting](#) uitvoeren naar de doelstellingen van het Nationaal Programma Palliatieve Zorg. Ook heeft zij ervaringen van zorgverleners met de palliatieve zorg laten [inventariseren](#). De stuurgroep kwam twee keer bijeen.

Landelijk Overleg Consortia

Landelijke afstemming

Fibula participeert namens de Netwerken Palliatieve Zorg in het LOCo, het landelijk afstemmings-overleg met consortia palliatieve zorg en IKNL. De partijen houden elkaar op de hoogte van eigen activiteiten, wisselen ervaringen uit en borgen de regionale en landelijke samenwerking. De realisatie van het Nationaal Programma Palliatieve Zorg vormt de stip op de horizon. Het dagelijks bestuur bestaat uit Birgit Fröhleke van IKNL, Jolanda Roelands van stichting Fibula en Dick Willems, de voorzitter van het consortium in Amsterdam. Zij verzorgen de organisatie van het LOCo en onderhouden het contact met VWS en ZonMw. Het LOCo kwam vier keer bijeen. Een belangrijk thema was patiëntenparticipatie binnen de consortia.

Overleg coördinatoren Consortia

Ervaringen delen rondom consortia palliatieve zorg

Fibula is organisator van het ConCo overleg, het landelijk afstemmingsoverleg van afgevaardigde netwerkcoördinatoren uit de zeven consortia palliatieve zorg in Nederland. Het overleg heeft tot doel:

- Ondersteuning bieden aan de netwerkcoördinatoren bij hun taak binnen het consortium.
- Een aanspreekpunt bieden waar de coördinatoren van de consortia knelpunten kunnen melden ten behoeve van landelijke belangenbehartiging door Fibula.
- Gelegenheid bieden ervaringen uit te wisselen en te komen tot landelijke afstemming, waarbij onderlinge verbinding van belang is.
- Ervoor zorgen dat de praktijk leidend blijft en verbetering voor de patiënt en naasten centraal staat.

Het ConCo vond twee keer plaats. Een belangrijk thema was de rol van de netwerkcoördinator, zowel regionaal in het Netwerk Palliatieve Zorg als bovenregionaal in het consortium.

Beleidsbeïnvloeding

- Als vertegenwoordiger van de Netwerken Palliatieve Zorg brengt Fibula regionale ontwikkelingen en knelpunten in palliatieve zorg landelijk onder de aandacht van de politiek en overheid.
- Fibula neemt deel aan verschillende overlegvormen om betrokken te blijven bij actuele ontwikkelingen in de palliatieve zorg en invloed uit te oefenen op het beleid in de palliatieve zorg.
- Fibula geeft netwerkcoördinatoren de gelegenheid invloed uit te oefenen op activiteiten van Fibula en oplossingen vanuit de praktijk aan te dragen.

Kerngroep palliatieve zorg

Aandacht voor signalen uit het veld

Stichting Fibula is lid van de kerngroep palliatieve zorg, een groep organisaties met een brede afvaardiging uit het veld. De kerngroep maakt zich sinds 2011 sterk voor samenhangend landelijk beleid en verbeteringen in de palliatieve zorg. De patiënt en zijn naasten vormen daarbij het vertrekpunt. De kerngroep verbindt het veld en treedt op als klankbord voor het ministerie van VWS. De leden dragen direct of indirect bij aan de uitvoering van het Nationaal Programma Palliatieve Zorg. De kerngroep brengt signalen uit het veld bij VWS onder de aandacht. In aanloop naar het Algemeen Overleg palliatieve zorg op 28 januari 2016 schreven de leden daartoe een [gezamenlijke brief](#) aan de vaste Kamercommissie en de staatssecretaris van VWS. De kerngroep vergaderde vier keer.

Verbinding met de praktijk

Praktijkteam palliatieve zorg VWS

Goede verbinding met de praktijk

In maart 2016 heeft het ministerie van VWS het praktijkteam palliatieve zorg VWS opgericht. Het praktijkteam vormt de verbinding van VWS met het veld, de praktijk van de palliatieve zorg. Stichting Fibula maakt als vertegenwoordiger van de Netwerken Palliatieve Zorg deel uit van het team. Andere leden zijn vertegenwoordigers van VWS, ZN, CIZ, Hospice Demeter en Netwerk Palliatieve Zorg Nieuwe Waterweg-Noord. Het praktijkteam is een centraal meldpunt voor zorgverleners, patiënten en naasten. Zij kunnen hier regionale knelpunten en goede voorbeelden rondom de organisatie en financiering van palliatieve zorg melden. Het team ondersteunt het veld actief en voortvarend bij het oplossen van knelpunten. Regionale oplossingen en goede voorbeelden deelt zij vervolgens landelijk zodat op zowel landelijk als regionaal niveau verbeteringen in de palliatieve zorg bewerkstelligd kunnen worden. Het praktijkteam vergaderde maandelijks en combineerde dit vaak met een werkbezoek aan een van de leden. In totaal heeft het team [69 vragen of knelpunten](#) in behandeling genomen. Dat het praktijkteam z'n vruchten afwerpt, is te lezen in de [Kamerbrief "Palliatieve zorg, een niveau hoger"](#) van staatssecretaris Van Rijn van 3 november 2016.

“Nuttig werkbezoek praktijkteam palliatieve zorg aan Haga ziekenhuis. Niet altijd makkelijk om transfer terminale patiënten goed te regelen.”

Fred Lafeber @fredlafeber 27 okt. 2016

Nederlandse Zorgautoriteit

Nieuwe regeling Eerstelijns verblijf

Fibula is betrokken geweest bij de besprekingen van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) over de regeling Eerstelijns verblijf. Sinds 2015 wordt kortdurende zorg vergoed uit de 'subsidieregeling eerstelijns verblijf'; een tijdelijke regeling onder de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Daar komt een nieuwe regeling voor in de plaats. Deze zal gaan vallen onder de Zorgverzekeringswet (Zvw) en gaat per 1 januari 2017 in. Fibula heeft aandacht gevraagd voor de financiering van de nazorg en geestelijke verzorging in de eerste lijn, voor respijtzorg, dure medicatie in de palliatieve fase en het openhouden van een crisis bed per regio.

Kwaliteitskader palliatieve zorg

Fibula en netwerkcoördinatoren geraadpleegd op inhoud

Palliactief en IKNL ontwikkelen het [Kwaliteitskader palliatieve zorg](#). Dit omvat een door zorgprofessionals gedragen kwaliteitskader en passende financiering voor de ontwikkeling en uitvoering van de palliatieve zorg. Op verzoek van de projectleiders heeft stichting Fibula samen met netwerkcoördinatoren inhoudelijk gereageerd op enkele onderdelen van het kwaliteitskader. Medewerkers van Fibula hebben ook persoonlijk gesproken met de projectleiders over de inhoud van het Kwaliteitskader.

Kennissynthese onderwijs palliatieve zorg

Fibula geraadpleegd bij ontwikkeling

Fibula heeft in april 2016 deelgenomen aan een van de experttafels van ZonMw in het kader van de [Kennissynthese onderwijs palliatieve zorg](#). Doel van de kennissynthese is te komen tot aanbevelingen voor een toekomstgericht, efficiënt en kwalitatief goed onderwijsaanbod voor alle professionele zorgverleners in de palliatieve zorg. Fibula staat positief tegenover de doelstellingen van de kennissynthese. Het bevorderen van de kennis van palliatieve zorg bij organisaties en zorgverleners in Nederland is nodig om de kwaliteit van palliatieve zorg te verbeteren. Organisaties en zorgverleners hebben daarin ondersteuning nodig. Een kwalitatief goed onderwijsaanbod is daarbij cruciaal. Eind oktober heeft de commissievergadering *Palliantie. Meer dan zorg* besloten om vervolg te gaan geven aan de aanbevelingen in de kennissynthese. Er is een kwaliteitswerkgroep onderwijs samengesteld, waarin mensen met kennis van het MBO, HBO en WO vertegenwoordigd zijn. De werkgroep zet zich in voor een structurele inbedding van palliatieve zorg in het onderwijs op alle niveaus. Fibula is lid van deze kwaliteitswerkgroep, die de programmacommissie *Palliantie. Meer dan zorg* adviseert.

VELDORDERING

Samenwerking

Samenwerking Agora, Fibula en IKNL

Krachten bundelen

In februari en september 2016 hebben de bestuurders van Fibula, Agora en IKNL hun plannen voor een verdergaande samenwerking gepresenteerd aan het ministerie van VWS. VWS was positief over de plannen en bereid invulling te geven aan de noodzakelijke randvoorwaarden zodat Agora, Fibula en IKNL in 2017 concrete stappen in de samenwerking kunnen zetten. Door krachten te bundelen, willen de drie organisaties toewerken naar een meer samenhangende en eenduidige ondersteuningsstructuur in de palliatieve zorg. Het uitgangspunt is en blijft het belang van goede palliatieve zorg voor de patiënt en zijn naasten. Staatssecretaris Van Rijn schreef in [Kamerbrief "Palliatieve zorg, een niveau hoger"](#) van 3 november 2016: "Verder is het ook van belang te melden dat de organisaties Agora, IKNL en Fibula het voornemen hebben in 2017 de handen ineen te slaan, zodat met nog meer slagkracht en minder versnippering kan worden gewerkt aan de palliatieve zorg."

Samenwerking Fibula en VPTZ Nederland

Samenwerking tussen informele en formele zorg stimuleren

Fibula en VPTZ Nederland willen de samenwerking en verbinding tussen vrijwilligers en professionele zorgverleners in de palliatieve zorg verbeteren. Begin 2016 heeft Fibula daartoe samen met VPTZ Nederland en prof. Dr. Anne Goossensen een Palliantie-aanvraag ingediend: Optimalisering van het samenspel tussen vrijwilligers en professionals in de palliatieve zorg. Patiëntenvereniging NPV en de Associatie Hospicezorg Nederland waren hierbij betrokken. Het project is niet gehonoreerd.

De aanvraag was een vervolg op een vooronderzoek van Fibula en VPTZ in hun achterban naar de huidige samenwerking tussen informele en formele zorgverleners en tussen Netwerken Palliatieve Zorg en VPTZ-leden. Daaruit bleek dat de verbinding en samenwerking verder ontwikkeld kan worden. VPTZ Nederland en Fibula hebben daarom eind 2016 enkele voorbeelden van samenwerkingen tussen Netwerken Palliatieve Zorg en VPTZ-leden in de regio in beeld gebracht ter inspiratie en kennisdeling in de achterban.

Samenwerking Stichting PAL

Netwerkcoördinatoren delen kennis

In september 2016 is Stichting PAL gestart met de uitrol van in totaal zeven netwerken Kinderpalliatieve zorg in de adherentiegebieden van de academische kindziekenhuizen. Projectleider Carolien Huizinga heeft in de betreffende regio's contact gelegd met de coördinatoren van de Netwerken Palliatieve Zorg om kennis te delen en samen op te trekken. Fibula heeft hierbij de rol van intermediair vervuld tussen Stichting PAL en de Netwerken Palliatieve Zorg en de Consortia, en participeert in de landelijke stuurgroep die het proces begeleidt.

Veldordening

- Fibula is belangenbehartiger van netwerkzorg in de palliatieve zorg in Nederland. Zij benadrukt het belang van Netwerken Palliatieve Zorg bij de overheid, beleidsmakers en landelijke organisaties.
- Fibula verbindt de Netwerken Palliatieve Zorg om een samenhangend landelijk netwerk in de palliatieve zorg te realiseren.
- Fibula is het aanspreekpunt van de Netwerken Palliatieve Zorg en landelijke organisaties in de palliatieve zorg. Zij brengt hen met elkaar in verbinding.
- Fibula zoekt actief de samenwerking met organisaties in de palliatieve zorg om samen verbeteringen te realiseren. Fibula vertegenwoordigt hierin de Netwerken Palliatieve Zorg en zorgt voor de verbinding met de praktijk in de regio's.

Project online informatie over palliatieve zorg

Fibula, Agora en IKNL laten gebruikersonderzoek uitvoeren

Fibula, Agora en IKNL werken samen om de online informatievoorziening over palliatieve zorg beter te laten aansluiten bij de wensen van zorgprofessionals. In het voorjaar van 2016 hebben de organisaties een onderzoek laten uitvoeren onder zorgprofessionals naar hun behoefte aan online informatie over palliatieve zorg en de eisen die zij hieraan stellen. Het onderzoek bevestigde het beeld van Agora, Fibula en IKNL dat de informatie over palliatieve zorg versnipperd is. Zorgprofessionals willen eenduidige en betrouwbare informatie die goed vindbaar is. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek werken Agora, Fibula en IKNL in 2017 de functionaliteiten voor een online informatievoorziening verder uit.

“Ik heb behoefte aan iets centraals; eenduidigheid, zodat we (zorgprofessionals) landelijk dezelfde informatie hebben”
Respondent gebruikersonderzoek

Project rol gemeenten in palliatieve zorg

Fibula en Agora starten gezamenlijk project

Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van Fibula op 11 oktober 2016 benadrukten bestuurders, voorzitters en coördinatoren van de Netwerken Palliatieve Zorg. Een verdergaande samenwerking met gemeenten kan interessant zijn. Fibula volgt dit advies op en heeft in Agora een samenwerkingspartner gevonden om de rol van gemeenten in de palliatieve zorg verder te onderzoeken. Het project is in 2016 gestart en vindt zijn vervolg in 2017.

Belangenbehartiging

Subsidieregeling Palliatieve Terminale Zorg

Fibula adviseert ministerie van VWS

Netwerken Palliatieve Zorg vervullen een cruciale rol in de coördinatie van palliatieve zorg in de regio en het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van deze zorg voor patiënten en naasten. Zij ontvangen jaarlijks een subsidie van VWS uit de subsidieregeling Palliatieve Terminale Zorg om deze netwerkzorg vorm te geven. In 2016 liep de regeling af. VWS stond voor de beslissing de regeling een vervolg te geven en gaf bureau HHM opdracht de bestaande subsidieregeling te evalueren. Op basis van de uitkomsten van dit [onderzoek](#) heeft VWS besloten de subsidieregeling in gewijzigde vorm voort te zetten na 2016. Op verzoek van VWS heeft Fibula met enkele coördinatoren en bestuurders van de Netwerken Palliatieve Zorg meegedacht en advies uitgebracht over de invulling van de regeling na 2017. Fibula gaf daarbij aan dat de kleinere Netwerken Palliatieve Zorg onvoldoende financiën hebben om de coördinatie goed te kunnen organiseren. Voor de nieuwe regeling heeft VWS besloten het totale subsidiebedrag te herverdelen over de Netwerken Palliatieve Zorg en een basisbedrag in te stellen voor elk Netwerk Palliatieve Zorg. Grotere Netwerken Palliatieve Zorg leveren een deel van hun subsidie in ten gunste van de kleinere Netwerken. In 2017 zal Fibula op verzoek van VWS een denktank inrichten om een advies uit te brengen over de financiering van netwerkzorg in de periode na 2021.

Palliantie. Meer dan Zorg

Fibula participeert in projecten

Fibula is door enkele organisaties gevraagd deel te nemen aan hun projectaanvragen in het kader van het ZonMw programma Palliantie. Meer dan Zorg. Doel van de projecten is verbeteringen te realiseren in de palliatieve zorg voor de patiënt en naasten en zorgverleners te ondersteunen in hun werk. Fibula participeert in projecten van Pharos (twee projecten), stichting PAL, PaTz, Erasmus MC, LUMC en Vrije Universiteit Amsterdam. Kijk voor achtergrondinformatie over de Palliantie-projecten in het [overzicht lopende projecten 2015-2016](#) van ZonMw.

Afscheidswijzer

Palliatieve zorg in de regio zichtbaar

Fibula maakt als vertegenwoordiger van de Netwerken Palliatieve Zorg jaarlijks afspraken met [Afscheidswijzer](#). Samen met enkele netwerkcoördinatoren is Fibula ook lid van de redactieraad. Naast de onderwerpen uitvaart en afscheid besteedt Afscheidswijzer aandacht aan zorg in de laatste levensfase. In dat kader nemen Netwerken Palliatieve Zorg deel aan de Afscheidswijzer. Via een advertentie kunnen zij patiënten en naasten informeren over palliatieve zorg in de regio en over het Netwerk Palliatieve Zorg. In de gemeenten die deelnemen, verspreidt Afscheidswijzer de gids in een oplage van minstens 10.000 exemplaren. In bijna alle edities van Afscheidswijzer die in 2016 uitkwamen, waren Netwerken Palliatieve Zorg vertegenwoordigd.

Internationale Dag van de Palliatieve Zorg

'Kwaliteit van leven, als het leven pijn doet'

Op 8 oktober 2016 vond de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg plaats. Agora, Fibula en IKNL hebben op verzoek van de Kerngroep palliatieve zorg de landelijke communicatie verzorgd en het Nederlandse thema vastgesteld: 'Kwaliteit van leven, als het leven pijn doet'. Netwerken Palliatieve Zorg en vele organisaties hebben zich actief ingezet om het publiek, patiënten en naasten, en zorgverleners in de eigen regio voor te lichten over palliatieve zorg. Allerlei activiteiten zijn georganiseerd, van filmvoorstellingen, open dagen tot symposia. Het is een dag waarop het hele veld van de palliatieve zorg samenwerkt aan een grotere bekendheid van palliatieve zorg in Nederland.

Nationaal Congres Palliatieve Zorg 2016

Zichtbaarheid Netwerken Palliatieve Zorg vergroot

Tijdens het Nationaal Congres Palliatieve Zorg 2016, van 14 tot en met 16 december, verzorgde Fibula in samenwerking met onder andere coördinatoren van Netwerken Palliatieve Zorg drie workshops.

- [1 plus 1 is meer dan 2, verbinden moet; de vrijblijvendheid voorbij](#)
- [De weg van de patiënt door het zorglandschap](#)
- [Normen en waarden als basis voor communicatie](#)

Door de workshops zijn deelnemers aan het congres meer bekend geraakt met het bestaan van de Netwerken Palliatieve Zorg, welke rol zij vervullen in de palliatieve zorg en hoe belangrijk samenwerking en verbinding is tussen de verschillende disciplines die betrokken zijn bij de palliatieve zorg rondom een patiënt en zijn naasten.

Staatssecretaris Van Rijn opende het 6e Nationaal Congres Palliatieve Zorg. Ook werd de Canon Palliatieve zorg Nederland gepresenteerd: de geschiedenis van de palliatieve zorg in Nederland in 25 vensters.

“De plaats en rol van de Netwerken Palliatieve Zorg is verstevigd door de samenwerking in Fibula-verband. Hierdoor klinkt de stem van patiënt en naaste steeds nadrukkelijker door op plekken waar die eerder nauwelijks gehoord werd”

Trudy Willems, netwerkcoördinator Netwerk Palliatieve Zorg Oost-Achterhoek en Oost-Veluwe

BUREAU EN BESTUUR FIBULA

Communicatie

Fibula heeft haar stakeholders en achterban periodiek geïnformeerd over haar activiteiten. Daarvoor heeft zij verschillende communicatiemiddelen ingezet. De doelen die Fibula zich daarbij stelde, waren:

- De zichtbaarheid van Fibula en haar activiteiten vergroten.
- Doelgroepen overtuigen van het belang van de Netwerken Palliatieve Zorg en van Fibula als vertegenwoordiger van de Netwerken Palliatieve Zorg.
- Beleidsmakers en landelijke organisaties bewegen om Fibula meer te betrekken bij beleidsvorming in de palliatieve zorg en in samenwerkingsverbanden.
- Zichtbaar maken dat Fibula samenwerkt en krachten bundelt met organisaties om gezamenlijk verbeteringen in de palliatieve zorg te bewerkstelligen.

Jaarbericht 2015

In juni 2016 heeft Fibula het [Jaarbericht Fibula 2015](#) gepubliceerd en verstuurd naar haar stakeholders en achterban om hen te informeren over de activiteiten van Fibula.

Website

De [website van Fibula](#) heeft een nieuw uiterlijk gekregen om de aantrekkelijkheid te vergroten en doelgroepen op overzichtelijke wijze van informatie te kunnen voorzien.

Fibula heeft de [Kenniskbank handreiking](#) op de website gepubliceerd ter ondersteuning van netwerkcoördinatoren en netwerkleiden. De kennisbank bevat advies- en voorbeelddocumenten behorende bij de vier kerntaken van een Netwerk Palliatieve Zorg.

Op het besloten deel van de website heeft Fibula ondersteunende informatie en documenten gedeeld met netwerkcoördinatoren.

Social Media

- Fibula heeft een [LinkedIn-bedrijfspagina](#) toegevoegd aan haar communicatiemiddelen om de zichtbaarheid van Fibula verder te vergroten en meer bezoekers naar de website te leiden.
- Het aantal volgers op [Twitter](#) is gestegen. Via twitterberichten heeft Fibula de aandacht gevestigd op haar werkzaamheden en die van de Netwerken Palliatieve Zorg en mensen naar de website van Fibula geleid.
- Zowel Fibula als de netwerkcoördinatoren hebben de besloten LinkedIngroep voor netwerkcoördinatoren ingezet om elkaar te bevragen, te discussiëren over knelpunten in de palliatieve zorg en samen te werken aan verbeteringen.

Persoonlijke contacten

- Medewerkers van Fibula hebben deelgenomen aan diverse overlegvormen en evenementen om relaties op te bouwen, de zichtbaarheid van Fibula te vergroten en de Netwerken Palliatieve Zorg te vertegenwoordigen.
- De projectdirecteur heeft alle netwerkcoördinatoren individueel gesproken. Fibula vindt het belangrijk om korte lijnen te houden en elkaar persoonlijk te informeren.

Nieuwsbrief Nieuwsflits

De nieuwsbrief Nieuwsflits is elf keer verstuurd naar netwerkcoördinatoren. Via deze interne nieuwsbrief informeert Fibula haar achterban maandelijks over haar activiteiten, belangrijke thema's in de palliatieve zorg die van invloed zijn op de Netwerken Palliatieve Zorg en mooie projecten in de Netwerken Palliatieve Zorg. Fibula heeft de nieuwsbrief gemoderniseerd door vanaf juli gebruik te maken van Mailchimp.

Verwoorden interdisciplinaire palliatieve netwerkzorg

Tijdens de doorontwikkeling van de [Handreiking](#) minimale eisen Netwerken Palliatieve Zorg heeft Fibula geconstateerd dat het nodig is de visie op multidisciplinaire netwerkzorg onder woorden te brengen. Voortschrijdend inzicht leert dat we beter kunnen spreken van interdisciplinaire palliatieve netwerkzorg. Fibula heeft in 2016 samen met netwerkcoördinatoren en Margot Verkuylen, bestuurslid Fibula, een conceptvisie interdisciplinaire palliatieve netwerkzorg geformuleerd. In 2017 zal Fibula deze verder aanscherpen.

Financiering

Het ministerie van VWS heeft stichting Fibula in december 2015 een projectsubsidie toegekend voor één jaar om haar werk voor de [Netwerken Palliatieve Zorg](#) in 2016 voort te kunnen zetten en uit te breiden.

Medewerkers en bestuursleden

De [medewerkers](#) en [bestuursleden](#) van Fibula hebben gezamenlijk het beleid uitgezet aan de hand van het [Beleidsplan Fibula 2016-2017](#). Het bestuur van Fibula heeft in 2016 vijf keer vergaderd.

Medewerkers

Jolanda Roelands, projectdirecteur
 Angelique de Wit, projectadviseur
 Greet van der Zweep, projectadviseur
 Anne Marie Kerkdijk, office-/communicatiemedewerker

Bestuursleden

De heer Ton Ruikes, voorzitter
 De heer Gert van Dooren, penningmeester
 De heer Geert-Jan van Loenen, bestuurslid
 Mevrouw Esmé Wiegman, vicevoorzitter
 Mevrouw Margot Verkuylen, bestuurslid

Vlnr: Greet van der Zweep (projectadviseur), Angelique de Wit (projectadviseur), Jolanda Roelands (projectdirecteur) en Anne Marie Kerkdijk (office-/communicatiemedewerker)

“Het team van Fibula heeft er in 2016 voor gezorgd dat de Netwerken Palliatieve Zorg volop in beeld zijn. Ook zijn er belangrijke stappen gezet in het vormen van een nieuwe onafhankelijke organisatie voor de palliatieve zorg, met een open houding richting het veld, om meer samenhang en verbinding te krijgen in de ondersteuning van patiënten, naasten en zorgverleners”

Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink vicevoorzitter bestuur stichting Fibula

Colofon

Tekst

Anne Marie Kerkdijk

Vormgeving

Made by Sacha!

Fotografie

Suzanne Veenhof
Beeldmateriaal

Contact en informatie

Hebt u vragen over dit jaarbericht of wilt u meer weten over de activiteiten van stichting Fibula?

Neem dan contact op met Jolanda Roelands, projectdirecteur

E jolanda.roelands@stichtingfibula.nl

T 06 22 42 73 95

Op de hoogte blijven van stichting Fibula? Kijk op de [website van Fibula](#) of volg ons op [Twitter](#) of [LinkedIn](#)